

Jeopolitik Zorluklara ve Yavaş İlerlemeye Rağmen, SKA'lara Yönelik Küresel Taahhüt Gücünü Koruyor

Dünya, 2030 Gündemi'nin son düzlüğüne girerken, SDSN'in yeni raporu daha güçlü yönetim ve uygulama çağrısında bulunuyor

23 Haziran 2026 (Paris, Fransa) — 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin tamamlanmasına dört yıldan az bir süre kala, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) konusunda kaydedilen ilerleme, hedeflenen düzeyin oldukça gerisinde seyrediyor: **Hedeflerin yalnızca %16'sının son tarihe kadar gerçekleştirilebileceği öngörülüyor.** BM Üye Devletlerinin büyük çoğunluğu bu çerçeveye bağlılığını sürdürüyor, ancak başta ABD olmak üzere az sayıda ülke, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımına ve bunu destekleyen çok taraflı kurumlara açık bir şekilde karşı çıkmaya başladı. Bu değerlendirmeler, BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) tarafından bugün yayımlanan 11. *Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nun* (SKR) temel bulguları arasında yer alıyor.

Dünya, 2030 Gündemi'nin son yıllarına girerken ve 2030 sonrası dönem için çerçeve oluşturmaya hazırlanırken, bu yılki Sürdürülebilir Kalkınma Raporu, SKA'ların daha güçlü bir biçimde uygulanmasına ve küresel işbirliğinin yeniden canlandırılmasına çağrıda bulunuyor. Raporda, tüm BM Üye Devletlerini 17 SKA'ya göre sıralayan *SKA Endeksi ve Gösterge Tabloları* ile ülkelerin BM sistemiyle olan ilişkilerini izleyen *BM Temelli Çok Taraflılığa Ülkelerin Desteği Endeksi (UN-Mi)* yer alıyor.

Raporda ayrıca iki yeni anket sunuluyor: 1) “SKA'lara yönelik Hükümet Çabalarına İlişkin SDSN Uzman Anketi” ve 2) “SKA Zorlukları ve Uygulama Araçları” konusunda 127 ülkeyi kapsayan geniş çaplı bir kamuoyu araştırması. Bu iki anket, 2030 sonrasında da SKA çerçevesinin sürdürülmesine yönelik geniş bir kamuoyu desteği olduğunu ortaya koyarken, aynı zamanda, yönetim, politika çabaları ve uygulama kapasitesi alanlarında bölge ve ülke düzeyinde eşitsizlikleri de ortaya koymaktadır. Ankete katılanlar genelinde, 2030'a kadar ve 2030 sonrasında sürdürülebilir ilerlemeyi hızlandırmak için en önemli önceliklerin finansman, yönetim ve bilim ile verilerin kullanımını güçlendirecek mekanizmalar olduğu öne çıkmaktadır.

“Küresel bir paradigma olarak sürdürülebilir kalkınmaya verilen destek, dünya genelinde güçlü bir şekilde devam etmektedir. Doğu ve Güney Asya'da ve diğer birçok ülke ve bölgede dikkate değer başarı örnekleri ortaya çıkmıştır. SDSN Başkanı ve raporun baş yazarlarından **Profesör Jeffrey D. Sachs**, “devam eden çatışmaların ortasında sürdürülebilir kalkınma gerçekleştirilemez; bu nedenle barış, günümüzün en önemli önceliğidir. 2030 hedef yılı yaklaşırken, sürdürülebilir kalkınmanın yeni dönemi, küresel odağı uygulamaya çevirmeli; güçlü finansmanı ve her düzeyde etkili yönetimi güvence altına almalıdır” ifadelerini kullanmaktadır.

SDSN Başkan Yardımcısı ve raporun baş yazarı ve koordinatörü **Dr. Guillaume Lafortune ise**, “2030 Gündemi her zaman iddialı bir girişimdi ve günümüzün jeopolitik gerilimleri çok taraflı

sistemin dayanıklılığını ciddi biçimde sınıyor. Bu dönemde, tüm ülkeler, BM Şartı'nın ilk maddesinden başlayarak, bütün ilkelerine bağlılıklarını yeniden teyit etmeli ve güvenilir bir küresel ve bölgesel güvenlik mimarisinin inşası için iş birliği yapmalıdır. Sürdürülebilir kalkınmanın yeni dönemi, reforme edilmiş bir Küresel Finansal Mimari aracılığı ve kıtasal, bölgesel ve yerel kurumların daha fazla katılımı yoluyla uygulamaya öncelik vermeli; aynı zamanda hesap verebilirliği, yenilikçiliği ve sahadaki çözümleri ileri taşımada sivil toplumun ve üniversitelerin merkezi rolünü de güçlendirmelidir” değerlendirmesinde bulunmaktadır.

Rapora 22 Haziran 2026 saat 23:59 CET'den itibaren [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Rapor: <https://sdgtransformationcenter.org/reports/sustainable-development-report-2026>

Veri Görselleştirmeleri: <https://dashboards.sdgindex.org/>

UN-Mi (BM Temelli Çok Taraflılığa Destek Endeksi) Veri Görselleştirmeleri: <https://dashboards-unmi.sdgindex.org/>

Rapora Referans için:

Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G. (2026). Implementing Sustainable Development 2030 and Beyond. Sustainable Development Report 2026. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press.

Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G. (2026). 2030 ve Ötesi için Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulanması. Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2026. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press.

Bu yılki SKR’de öne çıkan temel bulgular şunlardır:

- 1. SKA'lara yönelik küresel taahhüt güçlü biçimde devam etmektedir.** Ülkelerin büyük çoğunluğu, sürdürülebilir kalkınmaya atıfta bulunan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (UNGA) kararlarını desteklemeyi sürdürmektedir. 2025 yılında 193 BM Üye Devleti'nin 170'ten fazlası bu kararların tümünü desteklemiştir. Arjantin ve Amerika Birleşik Devletleri, sürdürülebilir kalkınma çerçevesiyle ilgili kararlara düzenli olarak karşı oy kullanan iki ülke olarak öne çıkmıştır.
- 2. Doğu ve Güney Asya, SKA ilerlemesinde tüm diğer bölgelerin önüne geçmektedir.** Doğu ve Güney Asya ülkeleri, 2015'ten bu yana SKA'lar konusunda en güçlü ilerlemeyi kaydetmiştir. Büyük ekonomiler arasında Hindistan (+18) ve Çin (+14) sıralamada en büyük yükselişi gösteren ülkeler olmuştur. Finlandiya, bu yılki SKA Endeksi'nde birinci sırada yer alırken, onu İsveç ve Danimarka izlemektedir. Ancak en yüksek performansı gösteren bu ülkeler bile, kısmen sürdürülemez tüketim alışkanlıkları ve olumsuz uluslararası yayılma etkileri nedeniyle, SKA 12 (Sorumlu Üretim ve Tüketim), SKA 13 (İklim Eylemi), SKA 14 (Sudaki Yaşam) ve SKA 15 (Karasal Yaşam) Amaçlarında ciddi zorluklarla karşı karşıyadır.
- 3. Şehirler, çevre, sürdürülebilir tarım-gıda sistemleri ve barış ile ilgili amaçlarda kaydedilen ilerleme, hedeflenen düzeyin belirgin biçimde gerisinde kalmaktadır.** Bunlar arasında en kaygı

verici olanlar SKA 11 (Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar), SKA 14 (Sudaki Yaşam), SKA 15 (Karasal Yaşam) ve SKA 16 (Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar) Amaçları'dır. Gösterge düzeyinde, ise hedeflerinden en uzak alanlar arasında sürdürülebilir tarıma yönelik ilerleme (SKA 2), obezite yaygınlığı (SKA 3) ile idari işlemlerin zamanında sonuçlandırılması, basın özgürlüğü ve *Yolsuzluk Algı Endeksi* (SKA 16) yer almaktadır. Buna karşılık, bazı göstergelerde küresel düzeyde ilerleme kaydedilmektedir. Bunlar arasında mobil geniş bant abonelikleri ve internet kullanımındaki artış (SKA 9), ergen doğurganlık oranları ve HIV enfeksiyonlarındaki düşüş (SKA 3) ile elektriğe erişimin yaygınlaşması (SKA 7) bulunmaktadır.

4. **Barbados, BM temelli çok taraflılığa bağlılıkta ilk sırada yer alırken, ABD son sırada bulunmaktadır.** Ülkelerin BM sistemiyle olan ilişkilerini ve SKA 17'ye (Amaçlar için Ortaklıklar) verdikleri desteği altı ana gösterge üzerinden değerlendiren SKR'nin *2026 BM Temelli Çok Taraflılığa Destek Endeksi'nde* (UN-Mi) Barbados, BM temelli çok taraflılığa en güçlü bağlılığı gösteren ülke olarak ilk sırada yer alırken, ABD endeksin son sırasında yer almaktadır. Bu durum, Ocak 2026'da 60'tan fazla uluslararası kuruluştan çekilen; 2025'te kaydedilen BM Genel Kurulu oylamalarının yalnızca %5'inde uluslararası çoğunlukla aynı yönde oy kullanan; SKA'lara, 2030 Gündemi'ne ve Paris İklim Anlaşması'na resmen karşı çıkan ABD federal hükümetinin son dönemdeki adımlarında da açıkça görülmektedir.
5. **Uygulamanın güçlendirilmesi sürdürülebilir kalkınmanın önümüzdeki dönemi için belirleyici önceliktir.** SDSN, 2026 yılında, SKA'ların uygulanmasına yönelik hükümetlerin çabalarını ve karşılaşılan engelleri değerlendirmek amacıyla, 64 ülke ve Avrupa Birliği'ndeki ağlarının yanı sıra 127 ülkeden 1.000'i aşkın katılımcıyla bir anket gerçekleştirmiştir. Katılımcılar, SKA çerçevesinin 2030 sonrasında da sürdürülmesini geniş çapta desteklemektedir. Finansman, yönetim ile bilim ve verinin kullanımı en çok güçlendirilmesi gereken alanlar olarak belirtilmektedir. İlerlemeye ilişkin görüşler bölgelere göre önemli ölçüde farklılık göstermekte olup, Doğu ve Güney Asya'da ulusal ve yerel düzeydeki SKA performansına ilişkin daha iyimser değerlendirmeler yapılmaktadır.
6. **Sürdürülebilir kalkınmanın önümüzdeki on yılları için sekiz öncelik öne çıkmaktadır.** Rapor, 2030'a ve sonrasında yönelik ilerlemeyi hızlandırmak için sekiz öncelik belirlemektedir: (1) Devam eden savaşları sona erdirmek ve askeri harcamaları barışa ve insani kalkınmaya yönlendirmek; (2) SKA'ların uygulanması için iddialı bir takvim oluşturmak; (3) Uygulamayı altı büyük dönüşüm etrafında yapılandırmak; (4) Bu dönüşümleri desteklemek için uzun vadeli yatırım planları benimsemek; (5) Kıtasal, bölgesel ve yerel işbirliğini ve yatırımı güçlendirmek; (6) Küresel kamu mallarının finansmanı için yeni küresel vergiler getirmek; (7) Yapay zeka, biyoteknoloji ve diğer yeni teknolojiler için küresel yönetim çerçeveleri geliştirmek; ve (8) Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yeni BM kampüsleri kurmak.

2016 yılından bu yana SKR, tüm BM Üye Devletlerinin SKA'lar konusundaki performansını izlemek ve sıralamak için mevcut en kapsamlı verileri sunmaktadır. Bu yılki rapor, 200'den fazla ülke ve bölge düzeyinde SKA profili oluşturmak için yaklaşık 250.000 veri noktasından yararlanmaktadır. Rapor, SDSN'nin öncü girişimlerinden biri olan SKA Dönüşüm Merkezi'ndeki bağımsız uzmanlar grubu tarafından hazırlanmıştır.

Medya İletişim

Alyson Marks, alyson.marks@unsdsn.org (İletişim ve Dış İlişkiler Başkanı, ABD merkezli)

Guillaume Lafortune, guillaume.lafortune@unsdsn.org (SDSN Başkan Yardımcısı, Baş Koordinatör ve Rapor Yazarı, Malezya merkezli)

SDSN Hakkında

[BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı](#) (SDSN), 2012 yılından bu yana BM Genel Sekreteri'nin himayesinde faaliyet göstermektedir. SDSN, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) ve Paris İklim Anlaşması'nın uygulanması da dahil olmak üzere, sürdürülebilir kalkınma için uygulanabilir çözümleri desteklemek amacıyla küresel bilimsel ve teknolojik uzmanlığı harekete geçirmektedir. Amacımız, ortak öğrenmeyi hızlandırmak ve dünyanın karşı karşıya olduğu birbiriyle bağlantılı ekonomik, sosyal ve çevresel zorlukları ele alan bütüncül yaklaşımları teşvik etmektir. SDSN'nin en önemli girişimlerinden biri, Sürdürülebilir Kalkınma Raporunu (SKR) hazırlayan ve SKA yol haritaları, politikaları ve finansmanı için bilimsel temelli araçlar ve analizler sunan [SKA Dönüşüm Merkezi'dir](#).

Daha fazla bilgi için unsdsn.org ve sdgtransformationcenter.org adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

**Bu basın bülteni, DeepL Pro kullanılarak İngilizceden çevrilmiş ve ana dili Türkçe olan bir uzman tarafından gözden geçirilmiştir.*